

**Årsredovisning
För
Stiftelsen Kulturarv utan Gränser
802401-1259
Räkenskapsåret
2011**

2012-05-07

Innehåll	Sid
Förvaltningsberättelse	2-13
Lista över Kulturarv utan Gränserns projekt och program under 2011	14-15
Resultaträkning	17
Balansräkning	18-19
Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer	20-24
Underskrifter	

Stiftelsen Kulturarv utan Gränser
Organisationsnummer 802401-1259

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE FÖR 2011

SAMMANFATTNING

Under 2011 har stiftelsen Kulturarv utan Gränser fortsatt sitt uppdrag med att stärka återuppbyggnaden av samhällen som har berörts av konflikt eller är i behov av bistånd. Stiftelsen bedriver kulturarvsinsatser med särskild inriktning mot dialog och interaktion som ett sätt att främja demokratiska värderingar och arbetssätt. Kulturarvet är på olika sätt ständigt hotat i många delar av världen. Förlusten av människors kulturarv, genom medvetna handlingar eller försummelse, är en allvarlig form av kulturell och andlig utarmning.

Stiftelsen har under året bedrivit ett utvecklings- och strategiarbete i syfte att bredda verksamheten när det gäller både geografiskt arbetsområde och finansiering. Detta arbete har bland annat inneburit diskussioner kring och besök i Cypern, Södra Afrika och Vitryssland. Dessutom har stiftelsen initierat ett kommunikationsarbete som hittills resulterat i en ny broschyr samt kommer att leda till en ny hemsida och utveckling av organisationens grafiska profil.

Samtidigt som mycket av arbetet på huvudkontoret i Stockholm fokuserar på viktigt utvecklingsarbete, fortlöper verksamheten på västra Balkan i god takt. Med kontor och lokalanställda i Bosnien-Hercegovina, Kosovo samt Albanien bedrivs regional verksamhet där organisationer och institutioner från ett flertal länder på Balkan deltar. Vidare bedrivs landsspecifika aktiviteter i Kosovo, Albanien och Serbien. Stiftelsens stöd till det regionala nätverket för enskilda organisationer med inriktning på kulturarvsfrågor liksom stödet till det regionala museinätverket har gett goda resultat. Det förstnämnda har utökat sitt nätverk med fler medlemmar och ett eget kansli. Stödet till dem från Kulturarv utan Gränser avslutades i och med 2011 års utgång eftersom förutsättningarna nu finns att nätverket kan fortsätta som en egen organisation med finansiering från annat håll. Det regionala museinätverket har blivit mer sammansvetsat och har ägnat stor del av året till att arbeta med det gemensamma utställningsprojektet 1+1: Life and Love och förberedelser för dess vandringsutställning. Verksamheten i Kosovo inriktas alltmer mot att använda kulturarv för social och ekonomisk utveckling, bland annat kulturturism. I Albanien fortsätter restaureringar i världsarvsstaden Gjirokastra till vilka restaureringsläger knyts med deltagare från regionen. Kapacitetsutveckling av lokala och nationella myndigheter och andra institutioner är en viktig del i detta arbete. I Serbien restaureras tak för att öka möjligheterna till utveckling av ett kulturellt värdefullt område.

Under året har Sida låtit göra en oberoende utvärdering av Kulturarv utan Gränser. Resultatet av utvärderingen var mycket positivt. Utvärderingsrapporten konstaterar att stiftelsen har hög måluppfyllelse med goda långsiktiga resultat som stärker försoningsprocesser, demokrati och mänskliga rättigheter liksom lokal ekonomisk utveckling. Slutsatsen är att Kulturarv utan Gränser är en unik resurs som borde användas i andra delar av världen.

Avtalet med Sida för 2008 – 2011 har avslutats och ett nytt tvåårigt avtal för 2012 – 2013 ingicks i början av 2012. Av erhållna bidrag för 2011 uppgår Sidas till 56 % av stiftelsens verksamhet. Andra större finansörer är EU och stiftelser som Stavros Niarchos Foundation och även ambassader. Därtill har bland andra Headley Trust i London och Swiss Heritage Society tillkommit som nya givare. Nya bidrag från både EU och amerikanska ambassaden för Balkan har erhållits. Flera av Kulturarv utan

Gränsers samarbetsorganisationer på västra Balkan bidrar med egna medel. Inte minst gäller detta myndigheter som stiftelsen samarbetar med i olika projekt och program.

Kulturarv utan Gränsers administrativa kostnader ligger på knappt 3%.

ÄNDAMÅL

Kulturarv utan Gränser är en svensk registrerad stiftelse med huvudkontor i Stockholm och fältkontor med lokalanställd personal i Albanien, Bosnien och Hercegovina samt i Kosovo. Stiftelsen arbetar för att främja bevarande av kulturoegendom i konflikttrabbade områden, vid katastrofer av annat slag eller i akuta hotsituationer samt forskning i anslutning härtill. Stiftelsen skall även på annat sätt kunna verka för bevarande av kulturoegendom som är i omedelbart behov av åtgärder. Kulturarv utan Gränser är opartisk när det gäller konflikters parter, men inte neutral när det gäller rätten till kulturarv.

Vision

Stiftelsens vision är att kulturarvsfrågor är en självklar och aktiv del i försoningsarbete, social och ekonomisk utveckling, liksom i stärkandet av mänskliga rättigheter.

Uppdrag

Kulturarv utan Gränsers uppdrag är att stärka det civila samhället, institutioner och myndigheter genom lokala och regionala kulturarvsinsatser i områden som berörs av konflikt eller är i behov av katastrof- och utvecklingsbistånd. Stiftelsen arbetar med inriktning på främjandet och stärkandet av kulturell frihet och mångfald, konfliktförebyggande och försoningsarbete, demokrati och mänskliga rättigheter samt social, ekonomisk och miljömässig utveckling.

ÄNDAMÅLSUPPFYLLELSE 2011

Allmänt 2011

Stiftelsens verksamhet har genom åren utvecklats och anpassats till förändrade omständigheter i länderna på Balkan där den huvudsakliga verksamheten är förlagd sedan 1996. Eftersom arbetets art i huvudsak är av långsiktig karaktär med program och projekt som pågår under flera år kan större förändringar och resultat inte alltid noteras från år till år. Dock kan vi för 2011 peka på ett antal framgångar och resultat vilka framgår av denna förvaltningsberättelse.

Kulturarv utan Gränsers mål att verka för fred och försoning visar sig genom våra projekt där människor som tidigare varit åtskilda möts i både konstruktiva och utmanande aktiviteter och uppdrag. Verksamheten sker på flera nivåer genom att arbeta direkt med utbildning och kapacitetsutveckling för museipersonal och andra kulturarvsorganisationer, samtidigt kan lokala företag anlitas, arbete genomföras med lokala och nationella myndigheter samt med internationella och lokala biståndsorganisationer.

Landspecifik verksamhet bedrivs i Kosovo, Serbien, Albanien och Bosnien och Hercegovina genom bland annat restaureringar av historiskt och kulturellt betydelsefulla byggnader, olika typer av utbildningar i kulturarvsrelaterade frågor och stöd till stads- och utvecklingsplaner för att säkerställa att kulturarvsfrågor uppmärksammas i dessa. Därutöver har stiftelsen fortsatt att stötta tre regionala nätverk:

- *Balkan Museums* som syftar till att främja museers utveckling mot att bli mer demokratiska och kreativa institutioner
- *SEE Heritage* (South East Europe) för att stärka enskilda organisationer på Balkan som arbetar med kulturarvsfrågor
- *Regional Restoration Camps* för utbildning som framför allt sker genom regionala restaureringsläger i världsarvsstaden Gjirokastra i Albanien

Inom dessa aktiviteter producerar Kulturarv utan Gränser professionella rapporter som sprids genom våra nätverk till institutioner och myndigheter och som också skapar större kunskap om kulturarvsfrågor.

Avtalet med Sida för västra Balkan 2008 – 2011 avslutas 2011. Inför ett förnyat stöd till Kulturarv utan Gränser lät Sida utvärdera den del av stiftelsens arbete som Sida bidragit till på Balkan under avtalsperioden. Utvärderingen har genomförts av externa, internationella och oberoende konsulter med tidigare erfarenhet av bland annat kulturbistånd och kulturarvsfrågor. Utvärderingsrapporten konstaterar att stiftelsen har hög måluppfyllelse och pekar på positiva resultat för perioden som helhet. Rapporten visar också att stiftelsen i flera fall har presterat resultat utöver de uppsatta målen. Den drar slutsatsen att Kulturarv utan Gränser är en unik resurs, vars kapacitet och kunskap är värdefull och borde användas på andra håll i världen. Dessutom menar rapporten att stiftelsens arbete leder till långsiktiga resultat som stärker försoningsprocesser, demokrati och mänskliga rättigheter liksom lokal ekonomisk utveckling, allt med hjälp av kulturarv som resurs.

Utvärderingsrapporten måste ses som ett stort erkännande av Kulturarv utan Gränser som organisation och av vår verksamhet. Ett antal slutsatser och rekommendationer ges om hur stiftelsen kan förbättra arbetet och i vilken riktning det kan fortsätta under den kommande perioden. En av rekommendationerna belyser vikten av Kulturarv utan Gränserns arbete för andra post-konflikt länder och föreslår Sida att bistå stiftelsen med institutionellt stöd för att underlätta arbetet att utvidga verksamheten geografiskt och hitta nya samarbetspartners.

Verksamheten i sin helhet har under 2011 utvecklats bra och inga stora avvikelser från planerna har förekommit. Samtidigt har extrainsatta aktiviteter och möten hållits för att assistera och möta utvärderarna i deras arbete. 2011 har därför varit ett intensivt år med mycket arbete som inneburit både stärkt kapacitet och höjd motivation. Genom att ha deltagit i en professionell utvärderingsprocess har organisationen tagit till sig nya perspektiv och lärdomar av utvärderingsrapportens slutsatser och rekommendationer. Detta kommer att påverka arbetets fortsättning inom de närmsta åren.

Ett nytt avtal med Sida på 20,9 miljoner kronor för arbetet på Balkan 2012 – 2013 ingicks i början av 2012. Förutom fortsatt arbete med civila samhället, institutioner, lokala och nationella myndigheter kommer verksamheten också att inriktas på att stärka stiftelsens tre kontor på Balkan för att så småningom göra dem till självständiga lokala kulturarvskontor som kan fortsätta verksamheten efter att stiftelsen har fasat ur stödet till länderna på Balkan.

Projekt och andra aktiviteter, västra Balkan

Regionalt Samarbete

Det regionala museinätverket på Balkan genomförde sin första gemensamma utställning *1+1 Life and Love*. Utställningen öppnades samtidigt den 11 mars 2011 på de elva museerna i de sex länderna som

deltar i nätverket och presenterades i en gemensam katalog. 1+1 utställningen är unik i sitt slag och har som övergripande mål att visa på möjligheten att arbeta kreativt tillsammans över gränserna som konkreta steg mot fred och försoning. Titeln, *1+1: Life and Love* reflekterar museernas vilja att visa rikedomerna som deras gemensamma kulturarv och samlingar utgör, medan 1+1 är en symbol för relationer, möten och samarbeten. Utställningen är ett resultat av mångårigt samarbete som skapat både förtroenden och förståelse för varandras traditioner och bakgrunder. De olika delarna innefattade allt från samtida skulpturer och tecknade serier till traditionella broderier och arkeologiska fynd. Vernissagen bevakades flitigt av lokal och regional media. I Sverige sände Kulturradion Kosmos ett inslag om museinätverket och dess arbete med utställningen.

När utställningen invigdes genomfördes en tio dagar lång bussresa, *Balkan Museum Bus Tour*, som fysiskt manifesterade samarbetet mellan de elva museerna. Samtliga museer och deras utställningar besöktes där erfarenheter utbyttes och nya kontakter knöts. Genom hela resan hoppade deltagare från museinätverket på och av för att delta i bussturen allt från några timmar till flera dagar.

I samband med utställningen lanserades även nätverkets hemsida där vissa museer sände live från sina vernissager, så kallade *live streaming*. Där finns också information att hitta om museinätverket och alla medlemsmuseer står listade.

Under 2011 har det regionala museinätverket utvecklats och motivationen höjts. Dessutom har dess internationella kontakter och nätverk breddats. I september hölls en kurs på Nationalmuseet i Sarajevo i konservering tillsammans med den engelska organisationen *Heritage without Borders*. De drygt 20 deltagarna från museer från hela västra Balkan samt kulturarvsmyndigheter från Bosnien och Hercegovina värdesatte kursen och då framför allt de praktiska delarna eftersom praktiskt arbete sällan förekommer i museiutbildningar på Balkan.

Ett av museerna i nätverket, Stadsmuseet i Novi Sad, organiserade en internationell konferens *Museum Management & Marketing*, i Novi Sad, Serbien i maj 2011. Den anordnades för att diskutera marknadsföring och management för museer samt för att bidra till att öppna upp det regionala museinätverket för nya medlemmar på Balkan och att bredda sitt internationella nätverk utanför regionen.

Stiftelsen *Stavros Niarchos* har stöttat Kulturarv utan Gränser sedan 2006 med medel riktade till museers arbete med att förbättra tillgängligheten för funktionshindrade barn och vuxna på Balkan. Detta stöd löpte ut under året, men en ny treårig ansökan beviljades. Det fortsatta engagemanget och stödet till denna verksamhet främjar strategiskt partnerskap och deltagande i nätverk på flera plan både mellan museer; mellan museer och handikapporganisationer samt genom utåtriktad verksamhet mot skolor. Det senare har gjorts genom 'Museum in a Suitcase' som tar museisamlingar ut till skolor och organisationer. Ett annat viktigt resultat är 'Disability Tool Kit', en handledning som utarbetats och distribuerats till museer och andra institutioner med råd och exempel på hur tillgängligheten till museer för funktionshindrade kan förbättras, ibland med enkla och billiga medel.

Under året har det regionala nätverket för enskilda kulturarvsorganisationer (*SEE Heritage*) haft ett antal möten, men framförallt organiserat en konferens i Albanien på temat smuggling av kulturarv. Konferensen drog till sig åtskilliga representanter från diverse departement i Albanien, men också internationella deltagare. Regeringar på Balkan uppmanades att vidta kraftfullare åtgärder mot denna typ av smuggling. Genom nätverket har olika kulturarvsfrågor lyfts på den lokala agendan. 2011 var sista året för stiftelsens finansiella bidrag till nätverket. Nätverket har nu både etablerat hemsida, kansli och stöd från andra givare vilket skapat förutsättningar för organisationen att

fortsätta på egen hand. Kulturarv utan Gränser ser detta som ett gott resultat som också bekräftar att stiftelsens arbetssätt har fungerat.

Kulturarv utan Gränser regionala kontor i Sarajevo deltog aktivt i den fjärde *International Conference on Hazards and Modern Heritage - The Importance of Place* som organiserades av *Center for International Heritage Protection*, Italien och Bosnien Hercegovina.

Albanien

Två restaureringsläger har under året genomförts i världsarvsstaden Gjirokastra, Albanien, med ett 80-tal studenter och unga yrkesverksamma kvinnor och män från Balkan. Det senaste lägret började med fyra dagars praktiskt arbete och föreläsningar i Prizren, Kosovo. Även denna verksamhet drog till sig medias intresse. Filmstudierande i Albanien följde med under lägret i september för att göra en dokumentärfilm om det regionala restaureringslägret. Ett kortare videoklipp finns att se på stiftelsens hemsida (www.chwb.org). I Albanien har Kulturarv utan Gränser även börjat rikta in sig på aktiviteter mot enskilda ägare av hus som är klassade som kulturarv. Detta för att öka deras kunskaper om hur de kan ta hand om sina hus och hur dessa kan användas för inkomstbringande aktiviteter.

Genom deltagande av och samarbete med några universitet i Albanien i de regionala restaureringsläger som anordnats av Kulturarv utan Gränser kontor där har nu dessa universitet lagt in restaureringsläggen som en del i den formella kursplanen för arkitekturutbildningen. Planen är att universiteten under de närmsta åren successivt ska ta över ansvaret för dessa läger som för närvarande ordnas två gånger per år i Gjirokastra. I Albanien pågår även samarbetet med *Headley Trust* för att bevara en Hamam i Gjirokastra.

Utöver ovannämnda mediebevakning har även chefen för Albanienkontoret medverkat i albansk TV för att presentera stiftelsens arbete. Därutöver medverkade hon även på konferensen *Cultural Heritage and New Technologies* i Tirana, Albanien, där flera ministrar samt representanter från FN och EU deltog. Den svenska ambassaden har skrivit en lång artikel om restaureringsläggen, vilket även en intern tidning för givare i Albanien har gjort.

Publikationer i form av böcker för barn, en broschyr om restaureringsläggen och vykort har tagits fram under året.

Kosovo

Det är 10 år sedan stiftelsen öppnade kontoret i Kosovo. Under detta decennium av diverse projekt och utmaningar har kontoret i Pristina utvecklats till en stark organisation. När det gäller kulturarvsfrågor har det en trovärdig röst och medverkar flitigt i nationell media. Representanter från kontoret blir ofta inbjudna till att diskutera kulturarvsfrågor i TV-program och organisationen blir regelbundet intervjuad av journalister. Kontoret blir också kontaktat av kulturministeriet, till vilken det ibland har en rådgivande funktion. Enligt den externa utvärderingen finns det stor potential att utveckla kontoret till en lokal medlemsorganisation när så småningom stiftelsens arbete på Balkan fasas ut.

Arbetet med att integrera kulturarv i olika kommunala utvecklingsplaner har fortsatt. Erfarenheterna med aktivt deltagande från kommuninvånarna i planeringen är positiva. En modell har utarbetats och kommer användas för liknande arbete i flera kommuner framöver.

I år har Kosovokontoret färdigställt ytterligare restaureringar av bl a ett traditionellt stenhus, *kulla*, i Dranoc som finansierades av *Swiss Heritage Society*. Detta är första gången denna organisation finansierar projekt utanför Schweiz. Dessutom har två så kallade *Emergency Interventions*, akuta restaureringar, gjorts av en katolsk kyrka i Stublla, samt av ett gammalt varumagasin, *Emin Gjiku* i Pristina, som nu används som utställningsgalleri för nutida konst.

En regional kurs har även organiserats i Prizren för att utbilda myndigheter i kulturarvsförvaltning. Bedömning av kulturarv, inventering, dokumentation samt utvärdering är några av frågorna som behandlades. Kursen bygger som de flesta av Kulturarv utan Gränser kursen på en blandning av föreläsningar och praktiskt arbete där deltagarna får jobba med lokala och internationella experter, arkitekter, stadsplanerare och arkeologer.

Kontoret i Kosovo engagerar allmänheten på flera olika sätt i sina aktiviteter. Bland annat anordnades *Tour de Culture* även detta år, en aktivitet som bara växer för varje år. Denna endags cykeltur syftar till att uppmärksamma Kosovos mångfald av kulturarv samtidigt som det ökar medvetenheten om hälsosamma och miljövänliga färdmedel. Liknande syfte hade även de tågutflykter som kontoret anordnade under *European Heritage Days*. Med stöd av Kulturarv utan Gränser har lokala myndigheter organiserat öppna möten där invånare och myndigheterna tillsammans diskuterar lokala utvecklingsplaner och medvetet tar med kulturarvsfrågor i dessa planer.

Stiftelsens stöd till ekonomisk utveckling genom kulturturism i Kosovo finansieras förutom av *Sida* även av *EU* och *Swiss Heritage Society*.

Kosovokontoret har beviljats stöd från den *amerikanska ambassaden* i Kosovo för restaurering av en medeltida fästning och ett industriarv i form av ett vattenkraftverk som ska användas som museum, båda i Prizren.

Serbien

I Serbien har restaurerings- och utbildningsinsatser genomförts. Bland annat har tak till traditionella byggnader och gamla vinkällare restaurerats i Negotin för att bevara byggnaderna och utveckla hantverksskickligheten för framtiden. Detta arbete har i sin tur lett till att området utvecklat möjligheter till turism och att utvecklingsplaner ska tas fram av myndigheterna i Serbien. Negotins vinkällare är nu en tentativ världsarvskandidat.

Övrigt

Kulturarv utan Gränser arbetar konsekvent och långsiktigt med kulturarvsfrågor samt med att koppla dessa till kulturella och mänskliga rättigheter. Vi gör det genom att arbeta på olika nivåer; med enskilda organisationer och lokala och nationella kulturarvsinstitutioner/myndigheter. Stiftelsen arbetar också för att representanter från dessa olika nivåer ska mötas för att i högre grad stimulera samarbete dem emellan. Detta arbetssätt är organisationens styrka. Utbildningsinsatser ingår i all vår verksamhet och utvecklar på så sätt kapaciteten hos civila samhället och i kulturarvsinstitutioner som museer och universitet. Utbildningen är handfast och kopplad till faktiska projekt. För vissa projekt, såsom restaureringslägren i Gjirokastra och sommarkurser i den historiska staden Prizren i Kosovo, är målgruppen främst yngre personer. Olika kategorier av museipersonal är även fortsättningsvis en målgrupp. Att göra museer mer tillgängliga för funktionshindrade är en viktig del i detta.

Den *Islamska församlingen i Sarajevo* har anlitat Kulturarv utan Gränser för att hålla i restaureringen och bevaringen av väggmålningarna i Ferhadijmoskéen i Sarajevo. Detta är första gången Kulturarv utan Gränser får ett större uppdrag som inte är finansierat av en biståndsgivare.

Presentation av stiftelsens verksamhet i Sverige

Under året har ett informations- och kommunikationsarbete inletts som finansierats med stiftelsens egna pengar. Arbetet har hittills resulterat i en kortare broschyr om Kulturarv utan Gränser som på ett lättillgängligt sätt skall väcka intresse för verksamheten men också belysa hur kulturarv på olika sätt kan bidra till samhällsutveckling. Under 2012 kommer det kommunikativa arbetet att fortsätta med grafiska riktlinjer samt en ny hemsida.

Stiftelsen har deltagit med en presentation om kulturarv i konfliktsituationer vid ett seminarium på Medelhavsmuseet i samband med öppnandet av en utställning om Gaza. Stiftelsen har också varit medarrangör tillsammans med Riksutställningar, ICOM Sverige och Världskulturmuseerna, till *Revolutionsseminarium* på Medelhavsmuseet för att diskutera museers roll under stora samhällsomvandlingar.

Med anledning av utvärderingen av Kulturarv utan Gränser organiserade Sida ett seminarium i samarbete med utvärderarna i december 2011. Seminariet riktade sig till avdelningar på Sida, UD och övriga intresserade institutioner och organisationer. Syftet var dels att belysa kulturarvets roll i biståndsarbetet och dels att uppmärksamma Kulturarv utan Gränserns gedigna erfarenheter som är användbara i andra relevanta konflikt- och postkonfliktområden.

Under 2011 donerade familjen Ådahl 50 000 kronor till minne av Andreas Ådahl, före detta ordförande för Kulturarv utan Gränser. Dessa pengar skall användas för stipendier riktade främst mot Kulturarv utan Gränserns personal och partners på Balkan för att stötta dem i deras professionella utveckling. Det första stipendiet gick till museikuratorn Ana Maric på Nationalmuseet i Sarajevo för att stödja hennes doktorandstudier i arkeologi och utbetalades i början av 2012.

Verksamhet utanför västra Balkan

Kulturarv utan Gränser har fortsatt att arbeta för en geografisk och finansiell breddning av stiftelsen eftersom mycket finns att göra på andra håll i världen. Några nya samarbetsmöjligheter har initierats under 2011; en rekognoseringsresa har gjorts till Vitryssland; en förundersökning har gjorts med besök i Cypern där även uppföljande möten har hållits med relevanta organisationer; vi har också medarrangerat och deltagit i en konferens i Botswana gällande natur- och kulturarv i södra Afrika. Det senare som inledning till eventuella insatser i regionen. Dessa initiativ innebär steg i riktning mot både finansiell och geografisk breddning, däremot är det för tidigt att säga om de kommer att leda till något längre åtagande. Vissa kontakter har även etablerats i Indien, Kenya och Israel/Palestina.

Kulturarv utan Gränserns styrelseledamöter och personal har deltagit i olika externa konferenser och möten. Nedan följer några exempel.

- ICOMOS årsmöte/general assembly i Paris vars tema var *Heritage, driver of development* där vår verksamhet presenterades av en styrelseledamot.
- *34th International Symposium on the Conservation and Restoration of Cultural Property "Reconstruction Process" and Cultural Heritage* i Tokyo, Japan i vilken stiftelsens regionala koordinator hade inbjudits för att berätta om vårt arbete.

- Konferensen *Bhopal 2011*, i Indien där den stora Union Carbide katastrofen skedde på 80-talet deltog stiftelsens museikoordinator i. Förslag diskuteras om att utveckla området till ett minnesmärke. Hon medverkade även på ICOMOS Asia konferensen i Thailand där inspiration hämtades till hur kulturarv kan bidra till att stimulera ekonomisk verksamhet.

Samarbeten med andra organisationer/finansiärer

Sida är Kulturarv utan Gränsers största finansiär och samarbetspartner. Sidas utbetalade bidrag 2011 uppgick till ca 7,5 miljoner kronor vilket utgör 56 % av stiftelsens totala bidrag under året. Det fleråriga avtal som stiftelsen hade med Sida för regional och landspecifik verksamhet på västra Balkan löpte ut den 31 december 2011. Samarbetet med Sida är konstruktivt och har gett goda resultat kopplade till både försoningsarbete, mänskliga rättigheter, ekonomisk utveckling och EU integrering som den oberoende utvärderingen 2011 visade. Ett nytt avtal på 20,9 miljoner kronor har ingåtts med Sida för fortsatt regional och landspecifik verksamhet på Balkan under 2012 - 2013. Därutöver finansierar EU två projekt för regional verksamhet på Balkan och tre projekt i Kosovo. Amerikanska ambassaden har beviljat medel för två projekt i Kosovo.

Avtalet med den grekiska stiftelsen *Stavros S. Niarchos Foundation* förnyades i slutet av året med 305 000 Euro för tre år.

Nya samarbetspartners för 2011 var den schweiziska hembygdsorganisationen *Swiss Heritage Society* och engelska stiftelsen *Headley Trust* i London som har initierat stöd för utvecklandet av kulturturismprojekt i Kosovo respektive restaurering av en Hamam i Albanien. Det är första gången som Swiss Heritage Society går in i ett projekt utanför Schweiz.

Bidragen från EU, amerikanska ambassaden, Stavros Niarchos Foundation och liksom övriga bidrag kompletterar och utvidgar på ett utmärkt sätt Kulturarv utan Gränsers Sida-stödda verksamhet.

Därutöver finansierar inhemska myndigheter och organisationer i västra Balkan ytterligare delar av den verksamhet som stiftelsen bedriver tillsammans med dessa.

Liksom tidigare år har *Riksantikvarieämbetet* bidragit med stöd till stiftelsens utåtriktade verksamhet. Bidraget för 2011 uppgick till 110 000 kronor.

Egna medel har bland annat tagits i anspråk för situationsrapport om den cypriotiska staden Famagusta.

En lista över Kulturarv utan Gränsers projekt och program under 2011 återfinns på sidorna 14 – 15.

EXTERNA PÅVERKANSAKTORER OCH RISKER

Kulturarvsfrågor kan ges politiskt laddning och på västra Balkan är relationerna mellan länderna känsliga. Dock kan det konstateras att med lyhördhet, kreativitet och uthållighet går det att nå resultat även i situationer som dessa. Sålunda har de regionala nätverken vuxit i styrka och deltagarna samarbetar aktivt i gemensamma aktiviteter. Det gäller såväl de numera 24 enskilda organisationer som är medlemmar i *SEE Heritage* som de 11 museer som bildat nätverket *Balkan Museums*. Detsamma gäller för det ytterst känsliga samarbetet som startade 2005 i den då slutna serbiska enklaven Velika Hoca i Kosovo vilken nu har öppnat sig för både inhemska och utländska besökare.

Politiska och säkerhetsmässiga risker

Kulturarv utan Gränser verkar i konflikt- och postkonfliktländer vilket är förenat både med politiska och säkerhetsmässiga risker. Förberedelser för, liksom genomförandet av projekt påverkas av ofta oförutsägbar händelseutveckling i länderna. Långt gången projektplanering kan omkullkastas av politiska förändringar eller säkerhetsmässiga försämringar. Korruption frodas också ofta i denna typ av miljö och innebär också en risk som hela tiden måste uppmärksammas för att motverkas.

Projektrisker

Volymen av stiftelsens insatser och verksamhet fluktuerar över tid. Detta beror dels på arbetet i riskutsatta länder men också på finansierers olika inriktning och hur långsiktiga avtal som dessa vill ingå.

Karaktern på stiftelsens projekt är ibland sådan att den ekonomiska omfattningen är svår att kalkylera när avtal ska ingås, vilket innebär en risk för att ekonomiska förluster kan uppkomma. Även valutakursförändringar bidrar till viss osäkerhet, ibland till fördel och ibland till nackdel för stiftelsen.

För att säkerställa en god uthållighet och förmåga att bära de olika typer av risker som stiftelsen möter i sin pågående verksamhet och samtidigt ha utrymme att undersöka och utveckla nya projekt är det av yttersta vikt att stiftelsens egna kapital utvecklas i takt med verksamheten och därmed kan bidra till en långsiktig stabilitet.

ORGANISATION OCH ADMINISTRATION

Den omfattande utvärderingen av Kulturarv utan Gränser 2008 – 2011 som genomfördes under året var mycket positiv till Kulturarv utan Gränser, både som organisation och verksamhetsmässigt. Utvärderingen har bidragit till diskussioner och lärande inom organisationen vilket fortsätter under 2012. Bland annat kommer en strategisk plan för hela organisationen arbetas fram under 2012. Likaså kommer möjligheterna att ytterligare utveckla synergieffekter mellan organisationens olika program undersökas.

Kansliet

Kansliet har under 2011 fortsatt att hyra lokaler i fastigheten på Sabbatsbergsvägen 6. Svenska ICOMOS och Circonova är underhyresgäster till Kulturarv utan Gränser.

Kulturarv utan Gränserns lokalkontor på västra Balkan

Stiftelsen har ett kontor i Tirana, Albanien, där Lejla Hadzic ansvarar för stiftelsens verksamhet i landet. Hon är också ansvarig för det regionala kontoret i Sarajevo från vilket en stor del av det regionala arbetet på västra Balkan utgår. Planen att stänga kontoret i Sarajevo i slutet av 2011 genomfördes inte eftersom en EU ansökan för regionala projekt på Balkan beviljades. Detta projekt tillsammans med projektet att restaurera målningarna i Ferhadija moskén i Sarajevo gör att kontoret i Sarajevo kommer behållas.

Stiftelsens kontor i Kosovo, som leds av Sali Shoshi, har vuxit i antal anställda och kapacitet, som beskrivits tidigare, under de tio år sedan det öppnades. Verksamheten har också breddats avsevärt.

STYRELSE, REVISORER OCH PERSONAL

Styrelsen har haft följande sammansättning under 2011:

- Christina von Arbin, ordförande, vald av styrelsen, (började i april 2010)
- Andreas Heymowski, vice ordförande vald av styrelsen
- Lena Hejll, sekreterare, utsedd av ICOM
- Sven-Erik Köhlin, skattmästare, vald av styrelsen
- Johan Mårtelius, utsedd av Sveriges Arkitekter
- Karin Schibbye, utsedd av Riksantikvarieämbetet
- Ing-Marie Munktell, utsedd av ICOM
- Malin Myrin utsedd av ICOMOS
- Hanna Gårdstedt utsedd av ICOMOS

Margareta Biörnstad och Bengt O.H. Johansson har varit adjungerade till styrelsen som hedersledamöter.

Styrelsen har under 2011 sammanträtt den 27 januari, 23 februari (extrainsatt styrelsemöte om Afghanistan), 7 april, 16 juni, 15 september, och den 15 december. Liksom tidigare år har en presidiefunktion upprätthållits genom möten med ordföranden, vice ordföranden, sekreteraren, skattmästaren, generalsekreteraren, samt de två tidigare ordförandena och hedersledamöterna, Margareta Biörnstad och Bengt O.H. Johansson.

Revisorer har varit revisionsbolaget KPMG AB med huvudansvarig auktoriserade revisorn Henrik Lind och arkitekten Dick Lindberg, Sveriges Arkitekter. Henrik Lind har av Svensk Insamlingskontroll utsetts att också vara kontorevisor för stiftelsens plusgirokonto för insamling 90 14 04-4.

Kulturarv utan Gränser ideellt arbetande styrelse består av framstående specialister på kulturarvsområdet. De gör omfattande insatser helt utan betalning vilket bidrar till att hålla nere administrationskostnaderna på låg nivå. Svensk Insamlingskontrolls gräns för hur hög en organisations administrativa kostnader får vara är max 25%. Kulturarv utan Gränser ligger på under 3%.

Sverige

Vid huvudkontoret för Kulturarv utan Gränser i Stockholm har följande personer varit anställda under 2011:

Margareta Husén, (heltid), generalsekreterare
Diana Walters, (deltid), museisamordnare
Gunnel Almborg, (deltid), ekonomiansvarig
Karin Båge (hel- och deltid) koordinatör

Kosovo/Pristina

Vid lokalkontoret i Pristina, Kosovo har följande personer varit anställda:

- Sali Shoshi, (heltid) kontorschef, arkitekt och projektledare
- Nol Binakaj, (heltid) arkitekt, kontraktsanställd
- Enes Toska, (heltid) projektledare
- Naim Uka, (heltid) ekonomichef,
- Ardita Morina Dobroski, (heltid) jurist, administratör
- Urim Ajeti, lokalvårdare

- Dukagjin Bakija, (heltid) projektledare, stadsplanerare
- Vildane Dranqolli, (heltid) projektassistent

Projektanställningar

- Senat Haliti, arkitekt, projektanställd, september - december 2011
- Berat Osdautaj, projektassistent, projektanställd, maj - december 2011
- Besart Dajqi, arkitekt, projektanställd, mars - december 2011
- Mirian Bllaci, stadsplanerare, projektanställd, mars - december 2011
- Menor Pajaziti, arkitekt, projektanställd, mars - december 2011
- Zana Rama, arkeolog, projektanställd, februari - augusti 2011
- Crystal Whitaker, arkitekt, projektanställd, februari - september 2011
- Alfredo Navaro, arkitekt, projektanställd, februari - september 2011
- Nezir Musa, hantverkare, projektanställd, juni - december 2011
- Syle Rexhepi, hantverkare, projektanställd, juli - december 2011
- Lan Bajrami, hantverkare, projektanställd, juni - december 2011
- Muhamet Islamaj, hantverkare, projektanställd, juni - december 2011

Bosnien-Herzegovina/Sarajevo

Vid det regionala kontoret i Sarajevo, Bosnien-Hercegovina har följande personer varit anställda:

- Lejla Hadzic, (50%) arkitekt, regional koordinator
- Adisa Dinzo, (heltid) bitr. projektledare, administratör

Albanien/Tirana

Vid lokalkontoret i Tirana, Albanien, har följande personer varit anställda

- Lejla Hadzic, (50%) arkitekt
- Gearda Demiraj, (heltid) för verksamheten i Albanien
- Elena Mamani, arkitekt
- Kreshnik Merxhani, arkitekt

OFFENTLIGA ANSLAG OCH INSAMLINGSVERKSAMHET

Stiftelsens verksamhet finansieras framför allt med stöd av Sida, olika EU-program, amerikanska ambassaden i Kosovo, Stavros Niarchos Foundation, Headley Foundation, Swiss Heritage Society. Under året har stiftelsen mottagit 15 750 kronor från allmänheten. Gåvofondsparandet har under 2011 tillför stiftelsen andelar i Aktie-Ansvar till ett marknadsvärde av 1 664 kronor.

Styrelsens ledamöter har liksom tidigare år vid sidan av själva styrelsearbetet bidragit med ett omfattande ideellt arbete för stiftelsen, både i Sverige och utomlands.

Övriga bidrag har redovisats ovan under "Samarbeten med andra organisationer/finansiärer".

NÄRSTÅENDE TRANSAKTIONER

I Pristina, Kosovo, hyr Kulturarv utan Gränser kontor av en av stiftelsens anställda. Hyreskostnaden uppgår till 1 000 Euro per månad.

Stiftelsens vice ordförande och generalsekreterare besökte under hösten Vitryssland. Till vice ordföranden utbetalades 22 500 kronor för att till del täcka förlorad arbetsförtjänst.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE EFTER BALANSDAGEN

Det fleråriga avtalet med Sida löpte ut 31 december 2011. Sida beviljade i februari 2012 fortsatt stöd på 20.9 miljoner kronor till regional och landspecifik verksamhet på Balkan för perioden 2012 – 2013. Ett arbete har påbörjats att ta fram en strategisk plan 2013 – 2016 för hela stiftelsens verksamhet. Detta arbete förväntas pågå under hela året. I april 2012 anställdes en ny person på stiftelsens kansli i Stockholm som ett led i detta strategiarbete i vilket också geografisk breddning ligger.

Under slutet av 2011 och början av 2012 har åtta ansökningar skickats in till olika givare för Balkan samt Bophal i Indien och Jerusalem.

FRAMTIDA UTVECKLING

Den externa utvärderingen har lyft fram Kulturarv utan Gränsers positiva utveckling både kapacitets- och sakfrågemässigt. Flera värdefulla bidrag från nya givare har tillkommit, men också nya uppdrag och efterfrågningar om att bli partners i nya projekt. För att organisationen ska få en fortsatt positiv utveckling krävs en analys av hur detta kan understödjas och i vilken omfattning. Den i april 2012 påbörjade strategiska planeringen kommer här bli ett viktigt arbete.

Under de kommande åren kommer arbetet med att stärka kontoren på Balkan att intensifieras för att skapa förutsättningar för dessa att bli självständiga lokala kulturarvsorganisationer. Detta är ytterligare ett viktigt steg i att bygga lokal kompetens och säkerställa skyddet för kulturarvsfrågor även efter att stiftelsen lämnat västra Balkan.

Arbetet med en geografisk breddning kommer att fortsätta eftersom det finns många områden som är i behov av stiftelsens verksamhet och skulle dra nytta av det arbete Kulturarv utan Gränser utför. Stiftelsen kommer bland annat fortsätta att undersöka möjligheterna för samarbeten i Cypern, Vitryssland, Södra Afrika regionen, Indien, Kenya, Turkiet och Israel/Palestina. Detta förberedelse- och utvecklingsarbete tar både tid och pengar i anspråk. Eftersom det inte är direkt projektrelaterat måste ofta stiftelsens begränsade medel tas i anspråk men förhoppningsvis ger det resultat i form av nya projekt och biståndsfinansiering.

En viktig del i utvecklandet av nya projekt i nya geografiska områden är informationsmaterial om Kulturarv utan Gränsers arbete och erfarenheter hittills samt stiftelsens profil och framtida inriktning. Därför blir det fortsatta arbetet under 2012 med kommunikationsplan och uppgradering av kommunikationsverktyg viktigt.

Kulturarv utan Gränser ser fortsatt stora behov på västra Balkan och att stiftelsens insatser där behövs under ytterligare ett antal år. Under denna tid vill stiftelsen stärka och utveckla kompetensen och kapaciteten hos olika samarbetspartners i regionen. Syftet är att såväl enskilda organisationer som institutioner och myndigheter ska kunna använda kulturarv i sina respektive verksamheter för främjande av mänskliga rättigheter och social och ekonomisk utveckling.

KULTURARV UTAN GRÄNSERS PROJEKT MED KOSTNADER 2011

Land	Projektnamn	Projektperiod	Bidrag/Finansiär	Kostnader 2011
General	CHwB support	2011	SEK 110 000/ Riksantikvarieämbetet	110 000 SEK
Regional + Albania, Serbia, Kosovo, BiH	CHwB – Sida Agreement	2008- Dec 2011	SEK 33 722 000/ Sida Inkl. 4 000 000 SEK för New Swedish Initiative (enclave project, Kosovo)	8 088 250 SEK
Regional Western Balkans	Museum Education Project for Children and Adults with Special Needs	May 2007- Feb 2011	€ 345 000/ The Stavros Niarchos Foundation	622 389 SEK
Regional Western Balkans	Spreading the word: sustainable accessible museums for disabled children and adults	Nov 2011- Dec 2014	€ 305 000/The Stavros Niarchos Foundation	149 426 SEK
Regional Western Balkans	Civil Society Engagement in community building through cultural heritage	Dec 2010- Oct 2012	€ 300 000/European Commission (IPA)	311 668 SEK
Regional Western Balkans	From historical integration to contemporary active participation	Oct 2011- Sept 2014	€ 293 318/EU (PHARE)	38 059 SEK
Albania	Training and conservation of/around Hamam in Gjirok.	Jan 2011- Jan 2012	£ 25 000/ Headley Trust, London	169 462 SEK
Albania	Contribution towards restoration of Babameto I and II in Gjirokastra	Jan 2010- Dec 2011	50 000EUR – Gjirokastra Conservation and Development Org	228 852 SEK
Bosnia and Herzegovina	Restoration of the wall paintings of the Ferhadija Mosque in Sarajevo	Nov 2011- Nov 2012	€ 75 000/Islamic Community of Sarajevo	114 457 SEK
Kosovo	Prizren Facility Center <i>Beledije</i>	Oct 2010- Oct 2012	European Commission, PHARE (avräkning sker varefter projektet fortlöp)	123 325 SEK
Kosovo	Tourism Development Project 'See you in Dukagjini'	Nov 2010- Nov 2012	€ 438 322/ European Commission (IPA)	1 172 390 SEK
Kosovo	Tour de Culture 2011	Sep 2011	€ 14800 EU/CoE, UN Habitat, TEB Bank, and other private donors	66 408 SEK
Kosovo	EU/CoE support to the promotion of cultural diversity in Kosovo (PCDK)	Sep 2010- Mar 2011	€ 18 520/ EU/CoE	222 117 SEK
Kosovo	Revitalization of Village Dranoc	Apr 2011- Dec 2013	€ 250 000/Swiss Heritage Society&CHwB	64 368 SEK

Kosovo	Conservation and Revitalization of Vushtrri's Castle	Aug 2011- Aug 2013	\$ 476 278/US Embassy in Kosovo via Fund for Preservation of Cultural Heritage.	295 586 SEK
Kosovo	Conservation and Revitalization of Hydro-electrical Museum in Prizren	Aug 2011- Aug 2013	\$ 123 057/ US Embassy via Fund for Preservation of Cultural Heritage.	95 996 SEK
Kosovo	Autumn Festival	Nov 2011	€ 5,000 EU/CoE	130 354 SEK
Kosovo	Local Development Project Welcome in Dukagjini	Nov 2011- 2013	€ 369 344/EU (IPA)	0
Southern Africa	Linking heritage sites and Sustainable Development: Improving local people's livelihoods through development of tourism strategies at heritage sites.	Jul 2011- Jun 2012	SEK 271420/Sida (utbetalades till African World Heritage Fund, AWHF)	Ca 40 000 SEK (ersattes av AWHF för stiftelsens deltagande)
Belarus	Exploring Cooperation Possibilities using Cultural Heritage as a Tool for Democracy and Human Rights in Belarus	Oct 2011- Mar 2012	SEK 45000/Sida	45 000 SEK
TOTAL				12 088 107 SEK

Det totala beloppet i denna tabell stämmer inte överens med resultaträkningens kostnader avseende ideella verksamheten på grund av olika fördelning av stiftelsens egna kostnader samt fördelning av projektens finansiella poster och övriga intäkter.

FLERÅRSJÄMFÖRELSE

Stiftelsens ekonomiska utveckling i sammandrag

	2011	2010	2009	2008	2007
Intäkter	12 770 860	13 816 854	13 984 049	12 780 552	10 962 389
Kostnader	-12 593 463	-13 181 267	-14 030 067	-13 176 937	-11 015 072
Finansiella poster	-18 156	-116 982	-14 732	134 323	70 922
Bokslutsdispositioner	0	8 369	66 044	75 392	83 235
Årets överskott/underskott	159 241	526 974	5 294	-186 670	101 474

FÖRSLAG TILL DISPOSITION BETRÄFFANDE STIFTELSEN ÖVERSKOTT

Styrelsen beslutar att till förfogande stående överskott (kronor) utgör:

balanserat överskott   2.111.927

årets överskott   159.241

disponeras så att

i ny räkning överförs   2.271.168

Av föregående års avsättning om 200.000 till ändamålsbestämda medel är 125.969 under 2011 utnyttjat för att täcka kostnader för informations- och kommunikationsarbete. Återstående medel om 74.031 beräknas att användas 2012 för kostnader för samma ändamål.

Stiftelsens resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med tilläggsupplysningar.

Resultaträkning	Not	2011-01-01 2011-12-31	2010-01-01 2010-12-31
Organisationsens intäkter			
Bidrag från allmänheten	1	15 750	83 819
Bidrag från myndigheter och organisationer	1	4 235 454	2 707 786
Bidrag från Sida	1	8 117 007	10 907 470
Övriga intäkter		400 985	116 630
Gåvofond Aktie-Ansvar		1 664	1 149
		12 770 860	13 816 854
Organisationens kostnader			
Insamlingskostnader, utskick till allmänheten		-4 500	-6 026
Kostnader avseende ideella verksamheten	2, 3	-12 349 134	-12 936 206
Administrationskostnader	4	-239 829	-239 035
		-12 593 463	-13 181 267
Rörelseresultat		177 397	635 587
Resultat från finansiella investeringar			
Valutadifferenser		-39 504	-135 307
Ränteintäkter och liknande resultatposter		73 658	25 061
Räntekostnader och liknande resultatposter		0	-119
Kapitalförluster, nedskrivning av värdepapper		-52 310	-6 617
Resultat efter finansiella poster		159 241	518 605
Bokslutsdispositioner	5, 6	0	8 369
Årets överskott/Underskott		159 241	526 974

Balansräkning	Not	2011-12-31	2010-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Maskiner och inventarier	3, 7	393 677	403 404
Summa anläggningstillgångar		393 677	403 404
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Övriga fordringar		259 274	94 449
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		131 164	67 700
		390 438	162 149
<i>Kortfristiga placeringar</i>			
Övriga kortfristiga placeringar	8	839 437	864 132
Kassa och bank		6 758 481	5 693 526
Summa omsättningstillgångar		7 988 356	6 719 807
Summa tillgångar		8 382 033	7 123 211

Balansräkning	Not	2011-12-31	2010-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	10		
<i>Fritt eget kapital</i>			
Donationskapital		87 300	87 300
Balanserat överskott		2 037 896	1 384 953
Ändamålsbestämda medel		74 031	200 000
Årets överskott		159 241	526 974
		2 358 468	2 199 227
Summa eget kapital		2 358 468	2 199 227
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		194 373	140 936
Skuld till SIDA och övriga bidragsgivare		5 422 243	4 151 952
Övriga skulder		117 328	380 675
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	9	289 621	250 421
		6 023 565	4 923 984
Summa eget kapital och skulder		8 382 033	7 123 211
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Tilläggsupplysningar

Redovisnings-och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd.

Principerna är oförändrade jämfört med föregående år.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärden där inget annat anges.

Periodisering av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Intäktsredovisningen, erhållna bidrag från bl.a. SIDA och övriga bidragsgivare, innebär att i Resultaträkningen som bidrag har redovisats det belopp som motsvarar årets kostnader.

Erhållna men ej använda bidrag har redovisats i Balansräkningen som kortfristig skuld till bidragsgivarna.

Noter

Not 1 Verksamhetsintäkter

Insamlade medel fördelar sig enligt följande

	2011	2010
Allmänheten, insamlat via 90-konton	15 750	15 940
Reserv bidr från 2009, Andreas Ådahls minne	0	37 879
Stipendium, Dag Hammarskjölds minne	0	30 000
Summa	15 750	83 819

Externa bidrag fördelade sig enligt följande:

	2011	2010
SIDA bidrag 2011	8 027 810	10 907 470
SIDA bidrag , Ränteintäkter 2008-2011	89 197	0

Totalt erhållet bidrag SIDA	8 117 007	10 907 470
------------------------------------	------------------	-------------------

Övriga bidragsgivare

EU	1 271 856	671 207
Niarchos Foundation	771 816	990 520
Riksantikvarieämbetet	110 000	125 000
Headley Trust	169 462	0
GCDO	228 852	0
USA Embassy	391 583	6 658
Transylvania Trust	436 204	0
Council of Europa	376 078	158 651
Svenska Institutet, Istanbul	0	150 000
Patrimone sans frontiere	105 102	308 295
Övriga bidragsgivare	374 501	297 455

Summa övriga bidrag	4 235 454	2 707 786
----------------------------	------------------	------------------

Totalt erhållna bidrag	12 368 211	13 699 075
-------------------------------	-------------------	-------------------

Not 2 Personal, löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2011	2010
Sverige, totalt anställda	3	3
<i>Varav män</i>	0	1
Kosovo, totalt anställda	18	17
<i>Varav män</i>	15	14
Bosnien, totalt anställda (Regionalkontor Balkan)	1	2
<i>Varav män</i>	0	0
Albanien, totalt anställda	4	4
<i>Varav män</i>	1	2
Totalt anställda	26	26
<i>Varav män</i>	16	17

Styrelseledamöter och ledande befattningshavare

	2011	2010
	Antal på	Antal på
	balansdagen	balansdagen
Styrelseledamöter	9	9
<i>Varav män</i>	3	3
Generalsekreterare och andra ledande befattningshavare	3	3
<i>Varav män</i>	1	1

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2011	2010
Generalsekreterare och styrelse	516 367	564 678
Övriga anställda	3 260 722	3 205 366
Totala löner och ersättningar	3 777 089	3 770 044

Sociala kostnader	973 421	854 926
<i>varav pensionskostnader</i>	435 163	378 950

Utbetald ersättning till tillfälligt anställd personal i Kosovo och Albanien för projektarbeten	683 927	550 305
Utbetalda pensionskostnader för tillfälligt anställd personal i Kosovo för projektarbeten	34 604	67 671

Av pensionskostnaderna avser 99 Tkr (98 Tkr) stiftelsens generalsekreterare .
 Någon ersättning har ej utgått till styrelsen

**Löner och andra ersättningar fördelade per land
uppgår till följande:**

	2011	2010
Sverige	1 325 469	1 294 471
Kosovo	1 815 095	1 929 962
Bosnien	107 555	253 980
Albanien	528 970	291 631
Total	3 777 089	3 770 044

Not 3 Maskiner och inventarier

Ackumulerade anskaffningsvärden	2011	2010
Ingående anskaffningsvärde	1 085 590	1 153 881
Inköp	250 247	157 717
Försäljningar och utrangeringar	-176 939	-226 008
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 158 898	1 085 590

Ackumulerade avskrivningar		
Ingående avskrivningar	-682 186	-731 191
Årets avskrivningar	-176 463	-177 003
Försäljningar och utrangeringar	93 428	226 008
Utgående ackumulerade avskrivningar	-765 221	-682 186

Utgående redovisat värde	393 677	403 404
---------------------------------	----------------	----------------

Not 4 Administrativa kostnader

Arvode och kostnadsersättning till revisorer

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och ledningens förvaltning. Allt annat är andra uppdrag.

Revisionsarvodet är i resultaträkningen fördelat på administrativa kostnader och kostnader avseende den ideella verksamheten.

KPMG AB

	2011	2010
Revisionsuppdrag	100 000	98 125
Summa	100 000	98 125

Not 5 Förändring överavskrivningar

	2011	2010
Överavskrivningar Inventarier Kosovo och Bosnien	0	8 369
Summa	0	8 369

Not 6 Ackumulerade överavskrivningar

Överavskrivning motsvararande planenligt restvärde som har gjorts på anläggningstillgångarna i Bosnien och Kosovo, för att spegla den osäkerhet som finns avseende anläggningarnas värde. Förändringar av överavskrivningarna redovisas under bokslutsdispositioner i resultaträkningen.

Från och med 2007 har Stiftelsen gjort bedömningen att osäkerhetsnivån har sjunkit så till vida att överavskrivningar på anläggningstillgångar i Bosnien och Kosovo anskaffade under 2007, 2008, 2009, 2010 och 2011 inte längre är erforderliga.

Not 7 Avskrivningar enligt plan

Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan över den förväntade nyttjandeperioden.

Följande avskrivningsprocent tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar

Maskiner och inventarier	20%	20%
--------------------------	-----	-----

Not 8 Aktier och andelar

	AktieAnsvar 2011	AktieAnsvar 2010
Ingående balans	573 558	555 039
Utdelning	25 587	17 370
Gåva	1 664	1 149
Summa AktieAnsvar	600 809	573 558
Marknadsvärde AktieAnsvar	726 407	841 980
	East Capital 2011	East Capital 2010
Ingående balans	290 574	296 554
Utdelning	364	637
Nedskrivning	-52 310	-6 617
Summa East Capital	238 628	290 574
Marknadsvärde East Capital	238 628	348 653
Summa totalt aktier och andelar	839 437	864 132
Marknadsvärde totalt aktier och andelar	965 035	1 190 633

Not 9 Upplupna kostnader och förutbet. Intäkter

	2011	2010
Särskild löneskatt	51 376	21 860
Beräknat revisionsarvode	100 125	112 000
Upplupna löner	0	19 206
Semesterlöner	109 023	74 520
Upplupna sociala kostnader	29 097	22 835
Summa	289 621	250 421

Not 10 Förändringar av eget kapital

	Donations kapital	Balanserat resultat	Ändamåls- bestämda medel	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	87 300	1 384 953	200 000	526 974
Disposition av föregående års resultat		526 974		-526 974
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel		125 969	-125 969	
Årets resultat				159 241
Belopp vid årets utgång	87 300	2 037 896	74 031	159 241

Stiftelsen Kulturarv utan Gränser

802401-1259

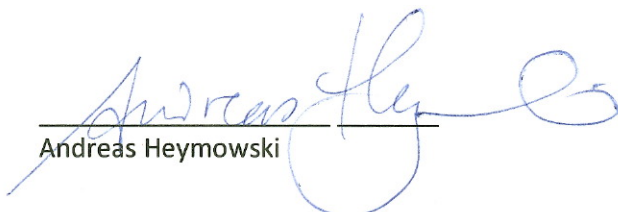
Stockholm den 7 maj 2012

Christina von Arbin

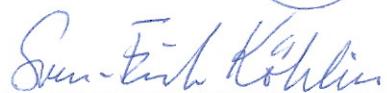
Karin Schibbye

Andreas Heymowski

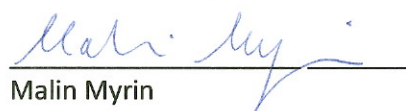
Lena Hejll

Sven-Erik Köhlin

Ing-Marie Munktell

Malin Myrin

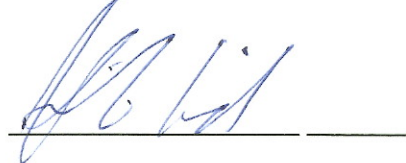
Johan Mårtelius

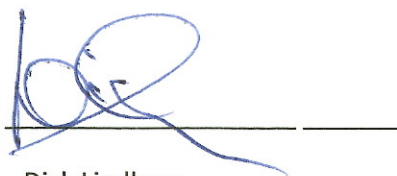
Hanna Gårdstedt

Vår revisionsberättelse har lämnats den 7 maj 2012

KPMG AB

Henrik Lind
Auktoriserad revisor

Dick Lindberg
Förtroendevald revisor